

Patalpas šildo, grūdus džiovina... šiaudai

Rasa JAGAITĖ

„ŪP“ korespondentė

Šaltuoju metų laiku Kauno r. ūkininkų Genutės ir Juozo Staliūnų šeima šilumos trūkumu gyvenamosiose patalpose niekada nesiskųdavo. Tačiau, kaip teigia Juozas, tą pasiekti galima įvairiai: netaupant ir per žiemą sukūrenant daugybę malkų ar kito dabar itin brangaus kuro arba ekonomiškai, panaudojant ūkyje esančius bioenergijos šaltinius. J. Staliūnas pasakoja jau seniai svarstęs galimybę ūkyje pastatyti šiaudais kūrenamą šildymo bloką, domėjėsis šiuo klausimu ir nagrinėjęs rinkoje siūlomą įrangą. Šiemet ūkininko svajonė ir noras turėti ekonomišką šildymo sistemą pagaliau išsipildė. Mažą to, sumanus vyras šiaudais kūrenamo katilo gaunamą energiją pritaikė ne tik gyvenamosioms bei gamybinėms patalpoms šildyti, bet ir grūdams džiovinti.

Iki šių metų J. Staliūnas namus šildydavo malkomis, o grūdams džiovinti naudodavo skystąjį kurą. „Kadangi jis kasmet vis brangsta, o šiemet kaina ypač išaugo, tekdavo „veržti diržą“ ir kurui pirkti paaukoti vis daugiau lėšų. Ūkyje auginame didelius javų plotus, todėl ir džiovinamų grūdų kiekiai susi-

Šildymo bloko darbą reguliuoja automatika, rodo ūkininkas Juozas Staliūnas.

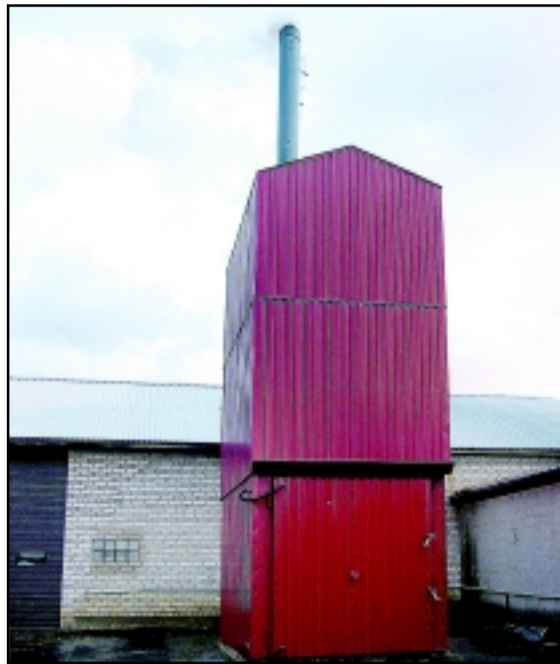
daro tikrai nemaži. Be to, beveik kasmet per javapjūtę ar tuoj po jos pasitaiko drėgnų orų, todėl derlių išdžiovinti būtina, o tam reikia daug sąnaudų ir energijos. Seniai svarstėčiau, kuo būtų galima pakeisti brangstantį skystąjį kurą. Maščiau

net apie vėjo energijos panaudojimą ir įvairias kitas galimybes, tarp jų ir šiaudais kūrenamą katilą. Pernai rudenį Kaune vykusioje žemės ūkio parodoje dar kartą apžiūrėjau tokią įrangą ir ten pat ją užsisakiau“, - pasakoja J. Staliūnas.

Pasirinkimą įsigyti šiaudais kūrenamą šildymo bloką lėmė ir tai, kad ūkyje šios žaliavos nestokoja. Yra ir technikos, kuria galima šiaudus supresuoti, pakrauti ir nuvežti į sandėlius.

Šiaudais kūrenamą šildymo bloką J. Staliūnas įsigijo iš Utenoje įsikūrusios AB „Umega“. Jo manymu, lietuvių gaminami šildymo katilai savo kokybe nenusileidžia Vokietijos ar Danijos firmų siūlomai įrangai, juolab kad iš Utenos į minėtas šalis daug šių gaminių eksportuojama.

Šildymo blokas J. Staliūno ūkyje buvo pastatytas prieš pat derliaus nuėmimo sezono pradžią. „Katilinė gamina karštą vandenį, kuris cirkuliuoja šildymo sistemoje. Sugalvojau, kaip jį panaudoti ir grūdams džiovinti“, - pasakoja ūkininkas. Jis karšto vandens vamzdžius nuvedė

Juozo Staliūno ūkyje pastatyto šildymo bloko gaminama šiluma panaudojama ne tik patalpoms šildyti, bet ir grūdams džiovinti.

iki džiovyklos, užsisakė kaloriferį, kuris pašildytą orą pūstų į džiovyklą. „Anksčiau, norint iki reikiamos temperatūros (80 o C) įkaitinti grūdams džiovinti imamą aplinkos orą, per valandą reikėdavo sudeginti net 45 l skystojo kuro. Dabar, kai džiovykla gali paimti kaloriferio jau iki maždaug 70 o C pašildytą orą, skystojo kuro reikia tik 15 l per valandą. Taigi sąnaudos skystajam kurui sumažėjo tris kartus. O katilinėje deginami šiaudai - pigi energijos rūšis“, - J. Staliūnas džiaugiasi savo sumanymu. Vasarą, kai patalpų šildyti nereikia, visa gaunama energija panaudojama grūdams džiovinti, o žiemą šiaudų katilas apšildo visas ūkio patalpas.

J. Staliūnas turi dvi grūdų džiovyklas, todėl ateityje planuoja pašildytą vandenį tiekti ir antrajai. „Matau dar daugiau galimybių taupyti kurą, dirbti ekonomiškiau“, - sako ūkininkas. Jo nuomone, dėl to, kad dalį šiaudų jis sudegins, o ne įterps į dirvą, kaip paprastai daroma nukūlus javus, laukai tikrai nenukentės. Grūdiniai augalai ūkyje užima apie 600 ha. Šiaudų nuo de-

šimtadalio ploto, t.y. nuo 60 ha, tikrai užtenka visam kūrenimo laikotarpiui.

Mokslininkai yra apskaičiavę, kad 2 kg šiaudų prilygsta 1 l skystojo kuro. Šiaudais kūrenamos katilinės pakura apvali, joje telpa du apvalūs, 1,8 m skersmens, 1,2 m ilgio ritiniai, sveriantys po 400 kg. „Tad sudeginęs du ritinius, t.y. 800 kg šiaudų, gaunu tiek energijos, kiek sudeginus 400 l skystojo kuro“, - skaičiuoja J. Staliūnas. Pasak ūkininko, kuo stipriau ritinyje suspausti šiaudai, tuo geriau. Į katilą įdėjus du ritinius jie šildo patalpas net dvi paras. Per tą laiką daugiau nieko daryti nereikia, nes viską reguliuoja automatika. Ūkininkas šildymo bloko veikimą palygina su automatine skalbimo mašina, kai nustačius norimą programą ji pati viską padaro. Kadangi šiaudais kūrenamame šildymo bloke telpa didelis kiekis - net 38 kub. m vandens, kuris įkaista iki 80 o C, reikiama temperatūra gali išsilaikyti ilgą laiką. „Todėl sudegus šiaudams nebūtina tuoj pat vėl jų pakrauti, laikas, kada vėl užkurti - pašlankus“, - sako J. Staliūnas. Jis daugiau neturi rūpesčių dėl malkų, žiemą ūkio darbuotojams nereikia važiuoti į mišką jų kirsti ir ruošti kitam sezonui. Šiaudais kūrenamas šildymo blokas ūkyje sklandžiai veikia jau nuo rugpjūčio.

Investicija į modernią šildymo įrangą, pasak ūkininko, kainavo nemažai, tačiau jis dėl to nė kiek nesigaili. „Vertinant vien pagal sutaupytą skystąjį kurą, jau akivaizdu, kad efektas yra. Ypač daug kuro sudegdavo, kai reikėdavo džiovinti šlapius grūdus. Būdavo tik atvežame tonos talpos konteinerį, žiūrėk, jau ir tuščias. Deginti šiaudus tikrai ekonomiškiau“, - sakė J. Staliūnas. Beje, ūkininkas įsigytai minėtai įrangai bei kitai grūdų ūkiui reikalingai technikai tikisi gauti paramos pagal Kaimo plėtros programos priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“. Tuo tikslu jis parengė ir Nacionalinei mokėjimo agentūrai pristatė projektą „Grūdų ūkio vystymas“. Jei jis bus patvirtintas, gautoji ES parama kompensuotų dalį investicijų.

Autorės nuotraukos
Nr.1107/1

Į pakurą telpa du maždaug po 400 kg sveriantys šiaudų ritiniai. Sudegę jie gali šildyti net dvi paras.